

Knihovna
Karla Hynka Máchy
v Litoměřicích

Noviny Karel Hynek Mácha 1/2025

Máchovou stopou – 17. ročník Sladkých 17

O soutěži

Literární soutěž Máchovou stopou má svůj počátek v roce 2009. S nápadem přišla Mgr. Eva Filandrová, pedagožka Střední školy pedagogické, hotelnictví a služeb v Litoměřicích. Již tehdy vzalo soutěž pod svá křídla město Litoměřice a dodnes ji podporuje. Od počátku bylo snahou oslovit dosud neznámé autory, nabídnout jim možnost realizovat jejich nápady, případně jim i pomoci v dalším tvůrčím rozvoji.

V roce 2012 soutěž kompletně převzala Knihovna Karla Hynka Máchy v Litoměřicích. Administrátorem se stal Jaroslav Balvín, který v této funkci setrval až do jubilejního 10. ročníku. Ustálila se také podoba soutěže. Je vyhlašována vždy na jaře, a to ve dvou kategoriích – do 18 let (žáci a studenti středních škol) a v kategorii dospělých. V porotách jednotlivých ročníků zasedaly známé osobnosti literární scény, např. Iva Pekárková, Irena Obermannová, Petra Hůlová, Miloš Urban, Josef Formánek, Petra Soukupová, Markéta Lukášková, Miloš Doležal, Markéta Pilátová. Celý ročník byl vždy zakončen slavnostním předáváním cen s krátkým kulturním programem a rozborovým seminářem, v němž porota individuálně hodnotila s autory jejich oceněné práce.

Od roku 2019 je administrátorem soutěže Mgr. Petr Bašus. Soutěž pokračuje v obdobném formátu. Novinkou je, že na vybrané autory z řad soutěžících čeká kromě věcných cen jako odměna také celodenní kurz tvůrčího psaní. Lektory jsou zkušení autoři (Radek Fridrich, Viktor Špaček, Tereza Boučková, Dana Emingerová, Radek Malý...). Tato součást soutěže je zaštitěna Gymnáziem Josefa Jungmanna v Litoměřicích, v minulosti také s finanční pomocí Ústecké komunitní nadace a společnosti Hennlich Litoměřice.

V roce 2025 jsme se rozhodli soutěž pojmout částečně jako retroohlédnutí. Proto v porotě zasedli bývalý administrátor Jaroslav Balvín a bývalý ředitel litoměřické knihovny Karel Tománek.

Petr Bašus

Výsledky kategorie Dospělí

/ v kategorii soutěžilo 42 autorů/autorek

1. Jan Parolek (Praha)
2. David Hartmann (Praha)
3. Ilya Asterová (Praha)

Výsledky kategorie Žáci a studenti

/ v kategorii soutěžilo 18 autorů/autorek

1. Emílie Zelenková (Praha)
2. Marie Vojíková (Litoměřice)
3. Sára Sweney (Štěpánov)

Porota

Karel Tománek (nar. 1962)

Divadelní dramaturg, dramatik a vysokoškolský pedagog. V letech 2021–2025 děkan divadelní fakulty AMU. Je autorem několika divadelních her například pro Dejvické divadlo a Činoherní studio v Ústí nad Labem.

Jaroslav Balvín (nar. 1981)

Jaroslav Balvín (narozen v České Lípě) působí jako reportér regionálního Deníku. S rodinou žije v Litoměřicích. Dříve působil jako knihovník, spolupracoval i s Knihovnou K. H. Máchy v Litoměřicích a několik let administroval literární soutěž Máchovou stopou. Napsal několik knih ze života mládeže a knižní reportáž z izraelského kibucu, dříve působil také jako kulturní recenzent, publicista a kritik.

Petr Bašus (nar. 1966)

Organizátor, administrátor soutěže Máchovou stopou. Učitel českého jazyka a dějepisu na Gymnáziu Josefa Jungmanna v Litoměřicích, kde také žije. Milovník cestování, divadla, přírody.

Kategorie Dospělí / Medailonky

1. Jan Parolek (Praha)

Věnuji se psaní, kresbě a hudbě. Pro ani jeden z těchto oborů nemám odpovídající vzdělání a tajně doufám, že to ze mě dělá nedostižně originálního umělce. Literárně odkojen Stanisławem Lemem, Jaroslavem Foglarem a J. R. R. Tolkienem, nejraději píšu dobrodružné příběhy, ale skoro vždycky mi je kontaminují společensko-vědní témata. Spisovatelem jsem proto, abych získal slávu, peníze, a vyhnul se nutnosti citovat zdroje.

2. David Hartmann (Praha)

Stal jsem se básníkem. Tím nebeským darmošlapem. Jen tak. Mimochodem. Ne, pletu se. Měl jsem vyšší cíle. Jaké? Na to už si nevzpomínám. Možná být polykač plamenů nebo krotitel varanů. Pak mě ale někdo chytil za patu. A poručil: „Piš!“ Myslím, že to byl Arthur nebo Vladimír. Tak teď nemotorně tvořím a přemílám oblázky v ústech, abych nešlapal múzám na obočí. A stále hledám a říkám: „Nevím.“ Občas cítím pach bezdomoví, občas vůni svobody. A v břiše se mi převalují poztrácené nápady. A ty si chodíš jen tak po ulici a nevíš, že tě držím za ruku. Sny by se měly bdít alespoň ve dvou. Více se o mně dozvíš na: davidhartmann.cz.

3. Ilya Asterová (Praha)

Jsem ukázkový introvert a psaní je pro mě tím nejpřirozenějším způsobem, jak sdílet svůj vnitřní svět. Tíhnu k psychologicky laděným povídkám s autobiografickými prvky. Jejich využití však postupně omezují, neboť odžito toho mám méně, než o čem stojí za to psát. Baví mě také poezie. Hravá dětská říkadla spolu s verši o složitostech lidského bytí ale zatím ještě schovávám v šuplíku.

Kategorie Žáci a studenti / Medailonky

1. Emílie Zelenková (Praha)

Velká čtenářka jsem byla odjakživa. Pokud ale nepočítáme některé moje rané počiny nevalné kvality (a já je nepočítám), k psaní jsem se dostala až relativně nedávno. Moje literární ambice povzbudilo vítězství ve studentské esejistické soutěži Knihovny Václava Havla v roce 2022 – a od té doby píšu pořád, ať už pro radost, nebo v rámci semináře tvůrčího psaní. Stále jsem nenašla svůj žánr, ale nijak mě to netrápí. V mojí tvorbě tak najdete všechno od detektivek přes rádoby psychologickou tvorbu až po otevřenou satiru.

2. Marie Vojíková (Litoměřice)

Od malička hodně čtu, takže myšlenka, že bych mohla něco napsat i já sama, přišla úplně přirozeně. Když člověk přečte dost knih, začne ho prostě napadat, jak by to asi udělal po svém. Mám v hlavě spoustu nápadů – některé si zapíšu, takže se mi časem poskládají dohromady a začnou společně dávat smysl. Někdy to dopadne dobře, jindy to skončí u tří vět, ale i tak mě to baví. Psaní pro mě není žádná povinnost ani cíl, spíš taková příjemná věc, co dělám, když mám chuť. Něco, co mě naplňuje a zároveň si s mým výtvořem můžu dělat, co se mi zlíbí. Asi mě na tom nejvíce baví ta svoboda – že si můžu dělat, co chci, a tvořit svoje vlastní příběhy. A třeba jednou z těch nápadů vznikne něco, co stojí za to.

3. Sára Sweney (Štěpánov)

Psaní se teď věnuji třetím rokem, nejčastěji píšu povídky, nebo novely. Ráda vymýšlím šílenosti, co připomínají spíš sen než realitu. Také používám prvky absurdna, jako třeba revoluční deku, člověka, co se musí soustředit na dýchání, jiného, co nemusí jíst, nebo mluvící volavky. Jednou za čas ale vyplodím i něco smysluplnějšího. Poslední dobou často „recykluji“ zájímavé postavy, vystupují ve více dílech, tak se mi to pak všechno propojuje.

O zvířatech téměř nepíšu, a když ano, vždycky jsou to vedlejší postavy, a tak je „Ubohé srdce jedné krůty“ pro mě zvláštnost. Tuto povídku jsem sestavila z návštěvy chovatelské výstavy (zahrnující krůtu, krocana i kohouta), zážitků s krocánem u příbuzných, myšlenek na romantický vztah mezi mými rukavicemi, a nakonec dvou písniček.

1. místo v kategorii Dospělí

Jan Parolek

Hospoda. Únorová noc. Tma za okny špinavá a lezavá. Uvnitř teplo a cigaretový kouř pod oprýskanou klenbou. Upatlané stoly z tmavě lakovaného dřeva, na nich rozmočené podtácky a sklenice, sklenice, pivo za pivem, hořké, studené, pěnicí, po třech se už krouží žaludek, ale tečou dál a dál, na jejich vlnách jsou unášena slova, tyčí se hrady argumentů, plují lodi plánů, na hladině se odrážejí sny.

Hoši:

Jsme velký kluci, v podstatě chlapi, ale cool způsobem, ne trapným! Chlastáme v hospodě, čumíme na holky, děláme muziku, je nám sedmnáct, všechno je nový a všechno se před náma otvírá, jsme nastupující generace, svět nám patří a bereme si ho. Je to totální námrd a je to ryzí život!

A je s náma Karel, náš kamarád.

Sice učitel, ale je nejvíc v chillu, kupuje nám piva a hodně věcem rozumí. Pomohl naší kapele se odpíchnout z úplných začátků a je to kámoš. Připadáme si ještě o něco hustější, že se s náma baví. Sice se trochu pošklebujeme, že furt pronáší takový vznosný ultramoudra o umění, smyslu života, formě vs. obsahu, šedesátých letech a tak dál, ale stejně na tom něco je, i když bysme se to možná zdráhali přiznat. Občas se s ním krásně příjemně pohádáme o nějakém okrajovém tématu, čímž si dokazujeme, že jsme stejně chytrý jako on. Máme ho rádi, vážíme si ho a nic z toho, co dělá nebo říká, není špatný, a my ho vždycky budeme bránit.

Holky, pojďte si nás všímat, jak jsme tady hustý velký kluci! Dopadá na nás odlesk Karlovy dospělosti, ale jsme zároveň mladý a ne tak trapně starý jako on (nic ve zlým, Karle). Pojďte nám říct, jak nás obdivujete a vy- eh, teda... já to neřekl, tys to řekl... eh, no, to byl jen vtip, my jsme strašně zábavní, skoro jako Karel!

Holky:

My bychom-

Hoši:

lol, slyšeli jste, co řekl, to je borec! Hahaha!

Kuba:

Sedím v hospodě, možná už bych si neměl dávat další pivo, ale teď by bylo trapný brzdit, tak snad to nějak vyberu. Občas jako by náhodou, že to skoro skoro překvapí i mě samotného, zabloudím pohledem k Rebece a je to slast a bolest. Hrozně bych chtěl se s ní jít bavit, ale vůbec netuším, jak na to.

Karel říká hrozně hluboký věci, občas i vtipný, směju se a přitakávám a doufám, že tak vypadám taky o něco chytřejší. Vlastně je to dobrý důvod k tomu nechodit se o nic snažit s Rebekou. Ještě bych se ztrapnil, zatímco tady mi to k něčemu fakticky je. Mám to štěstí, že se se mnou a s klukama baví takhle zajímavě chlap, co toliko věcem rozumí. Jakej je to rozdíl oproti ostatním učitelům! Vždyť od něj se fakticky něco učím – nejen o muzice a umění, ale taky prostě o tom, jak být jednoho dne dospěléj, mít to v hlavě srovnaný, stát na vlastních nohách a pomáhat mladším, táhnout je někam vejš. Vždyť kde by byla naše kapela, kdyby nám Karel nepomáhal?

Ach jo ale, ta Rebece! Nedokážu po ní přestat pokukovat. Vůbec nevypadá jako holky z internetu, nad kterejma si tak zoufale honím, ale kupodivu mi to nevadí. Taky nevypadá a nechová se stejně jako ostatní holky ve třídě. Cítím z ní něco úplně jinýho. Taková... moudrá. Zajímavá.

A samozřejmě megabrutál ultrahot, až je z toho člověk úplně zoufalej.

Furt jsem ještě neměl holku, jako poslední ze třídy, teda kromě Fanyse, ale Fanyse se nepočítá.

Sorry bro.

Furt jsem ještě neměl holku a každým dnem mi tak ostatní utíkají víc a víc a každým dnem je to větší problém a menší šance, že

se mi to podaří napravit, ale pořád ještě ta šance nějaká je a s Rebekou bych byl úplně... Jasné, všichni jsou nejvíc udělaný z Bětky Potůčkové, nebo případně z Maki, a jako ne, že by nebyly hezký, ale Rebece, Rebece je perla, diamant, poklad, prostě něco... neříkám lepší, nebo horší, nýbrž úplně jiný měřítko.

Co bych jenom mohl udělat, aby si mě všimla? To by totiž bylo nejlepší, aby se ona začala bavit se mnou! Aby to bylo jakože jistý, že se třeba nějak neztrapňuju marně, když se o ni snažím. Musím být hrozně zajímavý, aby si mě všimla. Ale jak? Začnu tím, že si dám další pivo.

Rebece:

V podstatě-

Kuba:

Ach jo, kéž by si mě všimla, je tak skvělá, to je strašný, dyť jsem takovej inteligentní a výřečnej, proč na ni nedokážu promluvit!

Rebece:

Kdyby-

Kuba:

Všimni si mě, všimni si mě, všimni si mě!

Karel:

To se mi povedlo říct hezky. Mám tuhle svoji myšlenku obzvlášť rád a kluky pěkně zasáhla. Konec konců jim je sedmnáct. Jak na mě tak roztomile koukají a čekají na každý moje slovo, vidím jim v očích hořet stejnej oheň, kterej jsem tam taky kdysi měl. Zdá se mi to strašně dávno... ne, zdá se mi to včera. Mám ho tam pořád, možná trochu hlouběji, ale je tam, určitě! Když tu s nimi sedím, jsem si tím jistý. Oni rozumí tomu, co jim říkám, protože jsou ještě mladý a hloupý, protože jsou ještě mladý a nezkažený, protože jsou ještě mladý a moudrý. Jsou rádi za to, co pro ně dělám, a já to dělám rád, protože oni mě doceňují. Protože vědí, že mám pravdu. Protože si mě váží.

Jsou fajn.

Jsou přesně takoví kamarádi, který potřebuju. Vděčný, dychtivý se učit a poslušný.

Ovšem už bych to tady potřeboval zabalit a posunout se o stůl dál.

Štěbetající holčiny by taky zasloužily okusit mojí intelektuální hloubku. Jak že se jmenuje tamhle? Rebece, jasné. Hmmm. Nevšimla si... všimla si, že na ni koukám a hned se začervenala. Ha.

Je krásná.

Jestlipak už jí někdo řekl, že má antickej profil? Umocňujou to ty korále a drdol a ty hadry, co nosívá. Inu, umělkyně, pochopitelně patřičně psychicky rozesraná, s daddy issues jak hrom. Rozhodně mnohem zajímavější než ty její spolužanky. Jasné, všechno hezký holčiny, ale přeci už mi není sedmnáct jako těm klukům tady, aby mi šlo jen o tvářičku a kozy.

Myslím, že mi může dát to, co teď potřebuju, co tak strašně potřebuju. Vždyť já jsem v jádru taky jenom osamělý kluk a chci trochu toho pochopení a tepla a lásky a oddaného uctívání, potřebuju ho a nedostávám ho v tom svinským, složitým světě nekulturních idiotů, fašounů, bolševiků, kapitalistů, zasnanejch nudnejch, všedních, tupejch dospěláků, co zapomněli na dobro a krásu.

To všechno dohromady znamená, že ji miluju. Což je jediné správně, protože ona mě potřebuje. Vidím všechnu tu bolest, kterou nese její jemná šíje, všechnu vášeň schovanou pod cudně katolicky sklopenejma víčkama, všechnu její jinakost, výjimečnost, talent. Můžu jí pomoci to všechno rozvinout, pochopit, můžu jí vést, bude vždycky po mém boku, spolehlivá, poslušná, vděčná, nevinná, nádherná múza.

Bude moje.

Kubíku, prosímte, už mi dej pokoj, taky. Zrovna ty z tadytěch všech. Největší cucák a mimoň, takovej sladkej v tý svojí náctiletý přemoudřelosti. Občas má i nějakou myšlenku, kterou jsem mu do hlavy nevložil já, ale buď jak buď, jalový jsou všechny. Já se tady snažím dostat do postele jeho spolužačku a on to vůbec nevnímá a něco mektá o absolutní pravdě. Předpokládám, že mu ještě ani neslezly varlata a hraje si doma s vojákama nebo legem nebo něčím takovým. Muzikant je z tadytěch zdaleka nejhorší, řečí hromady, nic pořádného dohromady nedělá...

ale kdo by se mohl zlobit na takovýho upřímně nadšenýho ětuntu s IQ 140?

No, konečně se šel vychcat.

Tak zdravím, dámy, hlavně Rebeko, přišel jsem vás oslnit tak, jak jste oslnily vy mne, nebo radši ještě mnohem víc.

Rebeka:

Já bych jenom chtěla říct, že-

Promiň Rebeko, musíme dodržet rozsah, na tvou perspektivu bohužel nezbylo místo. Ale dneska vypadáš obzvlášť skvěle. Několik kluků a mužů tě miluje. Měla by sis toho vážít!

2. místo v kategorii Dospělí Nezhasínej, přichází svátek stromů David Hartmann

„Zhasni, nebo vykroč, pod setmělou lampou radili se tři. Bůhví, proč sem přišli, hnání černou žizní, pod boxerem touhy překonat svůj běh...“

Někdo mi však klepe na dveře kabátu. Je to čertovlasá dívka, které jsem při hodinách hebrejštiny zíral na její pravidelná záda. Na nich se pod bílým tričkem rýsovaly korálky páteře. Sedíme v literární kavárně kousek od nádraží Praha-Bubny a já jí právě čtu nedokončenou báseň v taktu poémy Dvanáct od Alexandra Bloka.

Dívka mě však přeruší pohybem řas, protože mi přinesla dárek. Na první nebo druhou stránku Morového sloupu Jaroslava Seiferta úhledně napíše: „Nezhasínej, vykroč!“ a potom mi zaševerlí do vlasů: „Uvidíš, brzy budou mít stromy svátek.“

Osobní vlak Eliševa zaskřípá a odlepí se od kolejí. V kupé to voní a je podivuhodně teplo. Blíží se slavnost Tu bi-švat. Myslím, že jsem připraven na další vlakovou loupež své duše...

K ránu se slunce uškliblo a ukázalo tvář. Pak se vynořil měsíc, naštal se a zbrunátněl jak grep. Potom vypadly hvězdy z Božího koše, zaleskly se nad Prahou a pořežaly ji: rudá jí začala slušet. Šeříky se rozpomněly na pionýrské šátky a děvčata si slíbila, že co nejdříve zhubnou. I drozd s kosem ucítili to chvění: vzduch se rozvíbroval a voněl. Nádra se vynořila z šera, byla bledá, ale byla, a lýtka se krutě zaleskla. Nikdo nechtěl být sám, ani mladý, ani starý, ani já.

Ze srdce jsem vyrval vařečku a hrnec a začal vařit ze starých vůní. Bolelo to i pálilo, ale sentiment je zvláštní bolest, je slaná i sladká. Jakmile k ní zabloudíš, připoutá tě jako zpěv nymf... Vyrázil jsem přímo – tam, kde jsem se narodil. Sklopil jsem víčka a opět je narovnal. Oči se projasnily, ramena poklesla: bylo mi šestnáct.

Z okna nade mnou vyšlehla směs hudby a dívčího křiku. Holky se už točily v sukních a černé vlasy se jim drolily na zem. Těšily se na mě. Hbitě otevřely dveře i pusy a olízly mě. Mohl jsem vstoupit. Na stole leželo pár flašek, slupky, střeby, nádoby a taky popel. Sundal jsem svetr a nemotorně se usmíval. Pak mi někdo položil balvan na zátylek, pokoj se zalal a do všech vstoupila únava. Probudilo mě až sípání Darji, dýchala křečovitě, kroutila se jako kočka. Byla velká ve svém chťiči. Martin pod ní nevydal ani hlásku. Možná se styděl jako já, možná to nebyl jeho styl. Nechtěl jsem rušit, ale někdo mě chytil za ruku.

„Pojď,“ řeklo její tělo a lehli jsme si.

„Měl jsi někdy holku?“

„Měl.“

„Nejsi nemocnej?“

„Snad ne.“

„Snad.“

„Určitě.“

Mlčel jsem jako ryba, skřipání Darji mě rušilo, a tak jsem si nic neužil. Jen vím, že noc hořela a Nadja i já jsme se potili. Také jsem si poprvé uvědomil, jak jsou těla dívek měkká, měkčí než to moje, plné šlach a kostí. Celou noc jsem Nadju trápil kyčlemi, ůžila oči a rozednělo se až příliš brzo. Ptáci byli neúprosní. Ráno jsem kouřil nepřetržitě, nožem jsem dloubal v kompotu i v zubech. A tak utekl celý rok; čarovně: láska byla na dosah a psaní teklo jako z olova. Svět mi náhle podal ruku, otevřel dlaň a dával. Po dnech půstu. Ale já neviděl nic, jen slova a slova, jak se kupí a kupí a papíry prorůstají větami. Uvěřil jsem své magii a začal si říkat kouzelník. Pán slov. Ale byl to omyl. Náhle mi Nadja přestala vařit, podivně se usmívala a do deníku si zapsala: „Když se udělá, je k nepotřebě.“ Vytušil jsem konec. Přesto jsem kydal básničky, psal o Bohu a o sojkách, ale Nadju jsem neobměkčil. Začala se malovat ostřeji a ostřeji a barva laku na nehty byla zase černá, cizí.

Najednou nevím, proč tohle všechno píšu. Nevím, proč zde stojím s pusou dokořán. Nevím, proč v prstech svírám kukátko a lapku milencům pod prsty. Nevím. Smysl mi uniká. Je jaro, slunce naježilo ostny a bodá a měsíc svolal nenasytné dibbuky. Nevím. Smysl odkulhal bláznům pod košile a já čekám na železniční zastávce Praha-Bubny na vlak, který už nikdy nezastaví...

„Prosím pozor, k nástupišti číslo dvě přijede osobní vlak Eliševa. Při pohybu na nástupišti dbejte na svou osobní bezpečnost!“ zachraptěl hlas z nádražního amplionu. Toho slunečného sobotního dopoledne jsem byl jediný, kdo do tohoto vlaku nastoupil.

3. místo v kategorii Dospělí Srab Ilya Asterová

Nechtěl drobné, co člověk nosí po kapsách. Prý má domluvenou práci kuchaře i ubytovnu, ale potřebuje potvrzení od doktora, za které chtějí čtyři stovky.

„Byl jsem i na policajtech, jestli by mi nepomohli. A víte, co mi řekl? Že mám někde zpívat. Já zpívat?!“

„Vy umíte vařit?“

„Mám vychozenou hotelovku na Praze čtyři.“

Než přijelo metro, stihla jsem ještě pár rádoby kontrolních otázek na polohu restaurace, dozvěděla jsem se o otci alkoholikovi, a kromě pětistovky – protože přesněji jsem neměla – jsem Jardovi věnovala i své telefonní číslo, aby mi mohl dát vědět, jak to dopadlo. A že bych se někdy stavila na oběd, až bude mít šichtu.

Zbytek odpoledne jsem se ukájela pocitem zadostiučinění, že jsem jmeně zdcené duši pomohla byrokracii navzdory k lepší budoucnosti.

Taková blbost.

Hned druhý den mě vzbudilo vyzvánění mobilu. Byl to Jarda. Ne že by volal nějak moc brzo, ale byla sobota, a to si bezdětný introvert rád přispí.

Volal znovu a znovu. Raději jsem kontakt v mobilu přejmenovala na Verču a vypnula vyzvánění. Nechtěla jsem příteli, jemuž dobročinnost nic neříká, protože si přece každý za všechno může sám, vysvětlovat, že jsem žebrákovi dala pětistovku – dobře, tu částku bych adekvátně snížila – a své telefonní číslo. Trvalo tři dny, než to vzdal.

Ozvala jsem se mu zpátky až po další z hádek-nehádek, co jsme s přítelem měli. My se totiž zásadně nehádáme, jen uražené mlčíme a tváříme se ublíženě. Náš vztah se po mnoha letech chození posunul do fáze snah o nalezení společného bydlení. Já byla panelákové dítě, co chtělo komfort dálkového vytápění,

on toužil po domě s dílnou pro sebe a zahradou pro děti, které nikdy nechtěl mít. Stáli jsme před podpisem rezervačky na dům plný kompromisů. I tak jsme ho hledali přes dva roky.

„Do...do...do...“ Už jsem čekala doprdele, ale byl z toho nakonec „dobrý večer“. Překvapením, že volám, se zakoktal.

„Dobrý večer. Já jsem ta z metra.“ S nějakou výmluvou za více než třicet nepřijatých hovorů jsem se nenamáhala.

„Strašně moc vám děkuju. Nastoupil jsem a za dva týdny dostanu zálohu, tak jsem chtěl, jestli byste se nestavila na oběd nebo třeba aspoň na kafe, že bych Vám něco vrátil zpátky.“

Domluvili jsme se na víkendové odpoledne, na prostoj mezi obědem a večeří.

Spíš než v restauraci na úrovni jsem se ocitla v lidové jídelně s nádechem venkovské hospody. Jarda vykukl z kuchyně, jakmile jsem vešla do dveří.

„Hned jsem u vás, zatím se posaďte támhle u pultu.“

Poslechla jsem a přemýšlela, jestli už v tom metru byl takovej sympáťák, jestli to dělá ta kuchařská zástěra (jídlo mám na žebříčku priorit opravdu vysoko), nebo jestli jsou to jen rozkolísané hormony z vysazení antikoncepce. Po pěti letech polykání pilulek jsem měla tak jako tak nulovou chuť na sex, takže vlastně nebyly potřeba. Ale po vysazení – to byla jízda! Vojela bych půlku kolegů z našeho open space, a že to byly povětšinou pupkovatí padesátníci. Takže třicetiletý kuchař-žebřák by vlastně nebyl až takový průser.

„Ještě tohle vynesu a pak mám pauzu,“ usmál se a vlekl tři obrovské igelitové pytle do rohu místnosti, kde se dala tušit chodba a podle cedule s únikovým východem i nějaký zadní vstup. Svezla jsem se ze židle. „Doprovodím vás.“

Sešlý vnitroblok nuselského činžáku a vzadu ohrazený plácek s popelníci. Ne to nejlepší místo na sex, ale ubytovna by taky nebyla zrovna výhra. Nějaké zbytky racionality mi zůstaly, a tak přišla k užtku diskretní plechová krabička s rezervním kondomem. Pořídil mi ji přítel, když jsem přestala brát prášky. Jednu mně do kabelky a jednu sobě do kapsy pro případ, že by nás přepadla neovladatelná chuť na milování na nějakém neobvyklém místě. Nikdy jsme je spolu nepoužili, vrcholnou inovací v našem milostném životě, co se místa týče, zůstal jídelní stůl.

Jarda šoustal tak, jak jsem to od partnerů z dobrých poměrů neznala. Jeho ruce byly všude, kde být měly, i tam, kde úplně být nemusely. To když mě jednou rukou chytil za vlasy, druhou pod krkem a zvrátil mi hlavu vzad tak, že své orgasmické zasténání vyslal přímo mně do ucha.

Labužnický mi pohladil prsa a boky, zastrčil si košili, zapnul pásek a se slovy „počkej ještě chvíli“ odběhl zpět do podniku. Než jsem se stačila upravit, zkontrolovat mobil, kde v mezičase přistála textovka od přítele, byl zpátky s voňavým kapučinem, kytičkou, co měli ve vázičkách na stolech, a dvoustovkou, která vzhledem k událostem působila poněkud nepatřičně. „Promiň, už musím, ale zavolám ti.“

Volal ještě když jsem byla v tramvaji na cestě domů. A pak znovu a znovu.

Konečně jsem si přečetla zprávu od přítele. „Podpis rezervačky příští středu v 17. Můžeš?“

Vybavila se mi slova třídního na střední, když jsme se ho coby třída plná pubertálních holek snažily přesvědčit, že v lásce na vzhledu, natož pak na majetku, nezáleží.

„Nevzaly byste si bezdomovce, co spí na lavičce na Hlaváku.“

„A proč jako ne?“

„Protože nevlastní ani tu blbou lavičku!“

„Můžu,“ vyťukala jsem odpověď.

Mobil mi vyzváněl ještě několik dní, než jsem „Verču“ dala na blacklist.

1. místo v kategorii Žáci a studenti Holly Fordová má ráda klišé Emílie Zelenková

„Takhle to prostě dál nejde,“ prohlásila Ashley rázně, „Ty jsi moc fajn na to, abys byla sama. Musíme ti najít kluka.“

„Jenže oni jsou všichni úplně marný,“ ohradila se plačtivě její kamarádka, „Vždyť se na ně koukni.“

„Blbost! Aspoň jeden přece musí za něco stát.“

„Myslíš?“

„Stopro.“

„Ty někoho takovýho znáš?“

Ashley se zarazila a chvilku uvažovala. „Já ti nevím. Určitě jo, akorát si zrovna teď nemůžu vzpomenout.“

„No vidíš.“

„Nebud' pitomá, Holly. Že mě nikdo nenapadá, to přece neznamená, že nikdo takovej není.“

„Ale třeba fakt není. Třeba jsou fajn kluci jenom v knížkách.“

„Aha! To je nápad,“ Ashley se rozzářila a trochu se uchichtla.

„Co?“ zeptala se jí zmateně Holly.

„Cos naposled četla? Nebo takhle, jak hlavní hrdinka poznala svého kluka? Protože je mi jasný, že to byla nějaká romantárna.“

„Byl to brácha její nejlepší kamarádky. Ale, Ash...“ Holly nechala větu radši nedokončenou.

„Já vím. Brácha je nepoužitelný. To nepůjde. Sakra.“ Ashley si podepřela bradu rukou a začala si okusovat nehty. „A předtím? Co v té minulý?“

„Soused,“ odpověděla Holly bez velkého nadšení.

„To zní líp!“ vyhrkla nadšeně její kamarádka.

„Myslíš?“

„Proč ne?“

„Vždyť jsi u nás byla. Vedle bydlí mladá rodina s tím miminem, co pořád brečí.“

„No jo, no jo. A z druhé strany?“

„Nějakej děda, myslím. Moc ho nevidám, furt je zalezlej.“

Ashley znechuceně zkřivila obličej. „Tak to fakt ne. Fuj.“ Otřásla se, ale zatím se nevzdávala. „A co teda naproti?“

„Tři holky. Myslím, že asi spolu studujou vejšku.“

„Tvoje sousedská situace fakt nezní moc nadějně. Tak honem, nějaký další klišé, co tě napadá. Klišé jsou tak oblíbený, protože fungujou.“

„Já nevím, kamarád z dětství? Jenže on je na kluky, aspoň myslím. Do háje...“

„Jak moc jseš si jistá?“

„Že je na kluky? Tak 97 procent. Počkej, já ti ukážu fotku. To prostě vidíš. Hele, tady.“

„Oukej, oukej, ten fakt vypadá dost teple. Škoda, má dobrej styl. A kromě tebe jiný kamarády nemá?“

„Moc ne. Ale když už, tak samý holky.“

„Hmm, tak nic. Za pokus to stálo. Ale teda když ne kamarádi, tak co enemies to lovers?“

„Já moc nemám s lidma hroty.“

„Jasně že nemáš. Holly Fordová, kdyby to nebyla tak dobrá vlastnost, řeknu ti, že jsi absolutně nemožná.“

„Leda možná Mitch?“

„Ne, NE! Nikdy. Vždyť je... ugh.“

„Já vím. Ale ptala ses.“

„Moje chyba. Mitch... Fuj, tý představy se teď hezky dlouho nezbavím. Honem něco navrhní, ať na to zapomenu.“

Holly se začala smát. „Ash, já ale vážně jsem marná. Napadaj mě už jenom akademický rivalové, jenže na to bych musela mít trochu větší ambice. Což nemám.“

„A to je dobře, jinak bys tu teď se mnou neseseděla, ale mořila by ses někde s matikou.“

„S matikou ne!“

„Tak s angličtinou, to je jedno. Chápeš.“

„No jasný. Ach jo, Ash, já fakt nevím. Ty kluci jsou prostě všichni na nic.“

„Skoro už to tak vypadá, co?“

Chvilí seděly mlčky a dívaly se do zdi. Ashley vypadala zdeptaná a taky trochu, jako že se nudí. Holly byla ztracená v myšlenkách. Pak se otočila ke své nejlepší kamarádce.

„Ash? Vážně jsi jenom na kluky?“

2. místo v kategorii Žáci a studenti

Deštník

Marie Vojíková

Bylo to někdy uprostřed srpna, nebe bylo zatažené, v dáli zněly kostelní zvony a každou chvíli mohlo začít pršet. Jak to? Ptal se sám sebe, vždyť nedávno byla obloha čistá, seděl jsem na lavičce v parku a mohl jsem bezstarostně koukat do prázdná a nemusel jsem se strachovat myšlenkami na bouřku.

Vedle mě byl opřený tvůj deštník. Ten, co jsem si vypůjčil, a protože jsem nesnesl myšlenku na to, aby to vypadalo, jako že si ho hodlám sobecky nechat, rozhodl jsem se ti ho vrátit. Něco ve mně taky tajně doufalo, že tě potkám.

Myslel jsem na tebe celý den. Nechtěl jsem—neměj mi to za zlé. Ráno jsem ležel a převaloval se mezi peřinami, dokud jsem toho předstíraného spánku neměl dost. Sedl jsem si a koukal na zeď. Byla holá a prázdná—chtěl jsem dát na tvoji radu a pověsit na ni obrazy. Nikdo mi to celé léto nepřipomněl. Nikoho neviním, protože kromě tebe jediný, kdo tráví v mém pokoji čas, jsem já sám. Tvoje rada se mnou zůstala. Věděl jsem, že v jedné z ulic je starý bazárek, který vede stará paní. Oblékala se do zemitých barev, nosila dřevěné korále a na hlavě klobouk. Ve tváři měla vrásky od smíchu a jiskřivé oči. Bazárek byl malý domek, který neměl ani výkladní skříň, ani stálý počet zákazníků.

Chtěl jsem ti udělat radost, dát na tvoji radu. Proto jsem tam stál hned po otevírací době. Dokázal jsem si představit tebe, mezi těmi všemi věcmi a potom i u pokladny, jednoduše protože by ti bylo té staré líto. Pochyboval jsem, že by ti záleželo na oprané hadrové panence nebo sbírce poezie, která v době svého vydání měla stejný úspěch jako Kolumbus při nalezení Indie. Díky lidem jako jsi ty by si ta stařenka mohla dovolit k prázdnému talíři alespoň světlo.

Byl jsem tu, protože mě nenapadlo lepší místo, kde sehnat obrazy. Navíc v téhle situaci—brzo ráno, uprostřed léta, uprostřed ničeho.

Vykořčil jsem dovnitř. V rohu, kde majitelka stála, cinkaly zvonky, které rovnala. Otočila se za zvukem mých kroků a na rtech jí zahrál úsměv. Nato už kráčela ke mně.

„Ranní ptáče, vidím?“

Taky jsem se usmál. „Už je tomu tak,“ odpověděl jsem.

Kdyby mluvila, nevěnoval bych jejím slovům moc pozornosti—už jsem očima prohledával stěny jejího obchodu a přemýšlel, který obraz by nejlépe vyplnil tu prázdnotu v mém pokoji. Toho si ale pozorná majitelka všimla.

„Hledáte něco? Můžu pomoci?“ zeptala se a mířila očima tam, kam já. Chvilí jsem mlčel a přejížděl mezi dvěma obrazy, co zdobily místnost. První, ve zlatém rámu, objímal krajinu se zeleným lesem, potemnělým nebem a to vše zrcadlené v řece. Nudný realismus, pomyslel jsem si.

Druhý mi připomněl Vemeera, dvě postavy při obyčejných denních činnostech; upřímně mi nic neříkal, stejně jako umění celkově.

Spustil jsem z obrazů oči a obrátil se ke stařence. „Chtěl bych... obraz.“

Ona pomalu pokývala hlavou a široce se usmála. Odešla kamsi, kam jsem neviděl. Znovu se objevila s plnými rukama, spěchal jsem jí na pomoc.

„To je v pořádku,“ pořád opakovala, a než aby si nechala pomoci, začala je skládat na zem.

„Tehle,“ povídala mi, „sem přinesl pán a říkal, že ho doma našel

a bylo mu ho líto vyhodit.“

Podala mi ho. Byl to západ slunce nad jezerem, ale než jsem si mohl všimnout detailů, už mi podávala další a další a další.

„Líbí se vám?“ vyptávala se, zatímco mi rukama prošlo dalších pět obrazů. Nevěděl jsem, jestli se mi líbily. Co jsem věděl, bylo, že tobě by se nelíbily. Zavrtěl jsem hlavou.

Nakonec jsem skončil u dvou jiných. „Ještě si vezmu ten západ slunce.“

Stařenka byla radostí bez sebe.

Přál jsem si ti ty obrazy ukázat. Doma jsem je vyskládal na zem a snažil se je smysluplně srovnat vedle sebe. Chtěl jsem ti o nich povídat. Pozoroval jsem je, pořád jsem ale byl bez tebe, pořád jsem byl sám.

Slunce se uvelebilo uprostřed oblohy, když jsem vyplaval z té melancholie a otevřel okno teplému letnímu vzduchu. Bez tebe se mi letní dny nakupily a slily v jeden. Nepamatoval jsem si, co bylo včera, co bylo dneska—celé léto jsem čekal na tebe, ale ty ne a ne přijít. Věděl jsem, že tě nenajdu (bylo léto a ty pryč). Chodil jsem po bytě sem a tam. Tam a sem. Přišel jsem k věšáku a jako nastražený na mě čekal. Tvůj deštník. V ten moment to bylo jasné. Boty byly na nohou, deštník v ruce a já na cestě k tobě. Cestu jsem znal nazpaměť, i když jsem ji za léto neprošel ani jedinkrát. Nebyl jsem ve městě celé léto. Cítil jsem se jako ve snu a rozbolela mě z toho hlava. Park ukřižovaných dětí mi to neulehčil. Stromy se kolébaly v lehkém letním větří, a kdybych nebyl plný nadějí a touhy, byl bych vděčný, kdyby mě odvál taky. Našel jsem si prázdnou lavičku a sledoval všechno, co jsem si létem nechal ukrást: zelenou trávu, pomněnkové nebe... Lidi. Tolik a na jednom místě. Vnímál jsem obrazce, které malovalo sluneční světlo skrz listy stromů a jak se měnily. Svět se mohl zastavit a mohl mě nechat nadechnout. Nemyslel jsem na nic. Ani na tebe. Dokud jsem neslyšel bít kostelní zvony. Jako by mě probudily ze spánku. Vzhlédl jsem k obloze, zpopelnatěla. Už jsem nevěřil, že tě potkám. Popadl jsem deštník a měl se k odchodu. Co krok mě doprovázel blesk a v dáli zazněly hromy.

Léto mělo hřát, ale to, co by mě zahřálo, tu nebylo. Už byla jen ta popelavá obloha. Jen popel. Doufal jsem, že z toho tvého vykvetou květiny. Jako bych to byl já, do koho uhodil hrom. Černé mraky chtěly plakat. Začal jsem plakat s nimi. Roztáhl jsem tvůj deštník a věděl jsem, že už ti ho nevrátím.

3. místo v kategorii Žáci a studenti

Ubohé srdce jedné krůty

Sára Sweney

Dnes ji začal otravovat už u ranního zrní. Krůta se nestihla dostatečně najíst, protože se před ní postavil krocan a udělal ten divný zvuk. Ani nevím, jak ho popsat. Možná takhle: Zněl, jako kdyby se natáhla tětíva a vystřelil šíp. Po zvuku se vždycky celý natrásal. Jak ona ho nesnášela! Někdy se ho i bála.

Byl dost veliký, to tím nadbytkem peří. Vepředu mu čouhal i jakýsi černý vous, který jí připadal vskutku nechutný. Zezadu měl u ocasu plešku. A teď musím popsat na něm to nejhorší - hlavu. Přijde mi, že vypadala jako rozplizlý modrý mozek, na konci jasně červený. Ze zobáku krocanovi visela věc podobná soplu, prostě hrůza.

Je pravda, že dřív velmi podobně vyhlížejícího měla ráda. Nevadil jí. Byl klidný a milý. Než podivně zmizel a byl nahrazen tímto fešákem.

Teď je také zamilovaná, ale je to jiné. Zná ho jen trochu, zbytek si domýšlela ve svých představách. Bydlí totiž v jiné ohradce. Dnes, když ji krocan obtěžoval, na něj volala a on jí opět odpověděl. Zakokrháním. Její nová láska byl kohout. Párkrát ho i viděla. Červený rytíř, co ji jednou možná zachrání. Při jejich nejdelším setkání mezi ploty ji tenkrát ubezpečil, že u něj na dvorečku bude vždy vítána. A proto píšu zrovna o dnešku. Dneska si na „slib“ vzpomněla a rozhodla se mu jít naproti.

Když přišel farmář a nalil jim novou vodu do koryta, co nejrychleji vyběhla ven z ohrádky. Hledala místo, kde se schovat, a nenapadlo ji nic jiného, než se ukrýt ve farmářově dílně. Tam by ji snad nehledal.

Když v tom na ni někdo promluvil. Hrozně se lekla, ale pak zjistila, že původce zvuku je jedna roztrhaná pracovní rukavice. „Co tady děláš?“ zeptala se.

I když krůta ještě rukavici mluvit neviděla, odpověděla jí:

„Utíkám před krocanem za kohoutem.“

Rukavice se zasmála. „Já už dlouho čekám na to, až se zase potkám s mou partnerkou, druhou rukavicí. Bylo by divné, kdybych se zamilovala do klobouku, ne? Jsme dělané k sobě, jeden druh. Jinak to nefunguje.“

„Kdyby ta tvá rukavice dlouho nepřicházela, farmář by si třeba našel jinou, s jinou barvou, ale pořád by to byla rukavice, a splnil bys její účel stejně jako ty a ta první. Kohout má také křídla s peřím a dvě nohy. Má zobák a podobná očka. Jsme trochu jiní, ale v zásadě stejní.“

„To by farmář musel být blázen, aby si vzal každou rukavici jinou,“ štěkla rukavice a dál už nic neřekla.

Krůta se porozhlédla po venku. Pršelo! A farmář nikde. Asi ji teď hledal jinde. Běžela tedy na ten vysněný dvorek a zastavila se u plotu. Volala na něj. Dlouho nepřicházel, ale pak zahlédla, jak někdo opatrně vychází z kurníku. Jako kdyby se na chvíli roztrhla mračna a vyšlo slunce. Poznal ji. Když se přiblížil k ní, bylo mu jasné, co tam dělala, a rozpovídal se. O tom, že ona hledá někoho, kdo ji bude před vším chránit a bude vždy silný. O tom, že ona hledá někoho, kdo ji bude milovat z celého srdce a bude jí navždy věrný. O tom, že od něj očekává, aby jí nikdy nepřestal mít rád. Řekl, že on všechny tyhle věci nemůže splnit a krůta zaváhala. „Ale mně to nevadí,“ řekla po chvíli.

Tak přemýšleli. Jak se měla krůta dostat přes plot? Nic je nenapadlo. Nenapadl ani další déšť.

A najednou se krůtě naskytl příšerný pohled. Z kurníku jedna po druhé začaly vycházet slepice. Jak mohla být tak hloupá? Možná ji zaslepila (spíš zahlušila) láska, když měla slyšet,

jak kromě hlasu kohouta objevují se i hlasy jiné. Možná jí láska namlouvala, když náhodou ty jejich hlasy slyšela, nebo když slepice viděla v pozadí, že je těch kohoutů víc, ne jenom jeden. A navíc - byly krásné, podobně, jako on. A ona na rozdíl od nich šeredná, trochu jako ten její.

Poslední kapka pro ni byla věta jedné z krasavic, která byla celá opelichaná. „Jestli ho chceš, tak o něj budeš muset bojovat. Rveme se o něho navzájem každý den.“

Závěrečné slovo k 17. ročníku

Jak vzniklo téma letošního, již 17. ročníku? Jako věčný začátečník studia angličtiny jsem v jedné z lekcí narazil na článek končící sladkým povzdechem jakési zamilované dívky „Seventeen, sweet seventeen“. A téma zamilovanosti, lásky bylo na světě! A bylo zajímavé sledovat, jak pestrá paleta vztahů autoři přinesli. Od první zamilovanosti po odvážné rozhodnutí seniorů to ještě jednou zkusit. Od lásky lyrické a jemné po brutální zpověď o tělesném chtíči. Od nesmělých doteků po niterné přemítání ve vlastním nitru. Díky za všechny podoby lásky, za všechny práce, které dorazily.

A nebylo jich málo. Počet prací se v posledních letech drží vysoko nad padesátkou! Ke dni uzávěrky dorazilo úctyhodných 60 textů, 42 v kategorii dospělých a 18 v kategorii žáků základních a středních škol. Ukázalo se, že motiv lásky si našel své autory. Poděkování patří všem přispěvatelům.

Podstatnější je však postřeh, že kvalita prací v posledních letech viditelně stoupá. Nejsem mezi porotci jediný, kdo byl překvapen vysokou úrovní literárnosti, jazykového zpracování, silou příběhů. A opravdu nebylo jednoduché rozhodovat. S lítostí jsme museli odkládat některé z textů, které se nemohly vejít mezi desítku nejlepších.

Místo v porotě letos přijal bývalý administrátor a porotce soutěže Jaroslav Balvín, spisovatel, novinář – redaktor Litoměřického deníku. Druhým porotcem se stal Karel Tománek, někdejší ředitel Knihovny Karla Hynka Máchy v Litoměřicích; do roku 2025 docent na DAMU, dramatik a dramaturg. Oproti minulým ročníkům tedy ryze pánská porota. Větší počet oceněných žen však snad svědčí o naší nezaujatosti.

Vybraní účastníci z obou kategorií byli tradičně odměněni věcnými cenami, ale také literární exkurzí po Litoměřicích a rozborovým seminářem, kde se nad svými texty mohli setkat s názory a radami porotců. Snad si každý z oceněných i účastníků odnese z Litoměřic hezkou vzpomínku a po návratu domů nalezne novou inspiraci ke svému psaní.

Noviny Karel Hynek Mácha 1/2025

vydává Příspěvková organizace Knihovna Karla Hynka Máchy v Litoměřicích
Mírové nám. 26, 412 01 Litoměřice, @: info@knihovnalitomerice.cz, tel.: 416 732 453

www.knihovnalitomerice.cz

Tisk Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o., Ústí nad Labem

ISSN 1803-7313

9 771803 731002

11

